

Projekta atziņas (Ziemeļvalstu
Ministru padomes Nordic-Baltic
programmas „Valsts administrācija”
projektā "Ziemeļvalstu vadošo
nacionālo bibliotēku iepazīšana")

28.11.2012.

Anita Goldberga

Foto:Uldis Zariņš, Ilze Egle

- **Dānija** ir viena no 7 valstīm Eiropā, kur nacionālā bibliotēka un universitātes bibliotēka ir apvienotas (ministrijas dažādas).
- **Norvēģijas** Nacionālā bibliotēka kā patstāvīga organizācija ir izveidota 2004. gadā, atdalot to no Oslo Universitātes bibliotēkas.
- **Somijas** Nacionālā bibliotēka ir neatkarīga Helsinku Universitātes bibliotēkas institūcija, kas finansēta no Helsinku Universitātes un Somijas Izglītības un Kultūras ministrijas līdzekļiem.

Gada budžets 30 miljoni latu (DKK 339.3 milj.)

Darbinieki 591.

Ja bibliotēka nepāries uz 100% digitālu darbības modeli, tā pārvērtīsies par muzeju!

Izvietota divās
lokācijās, Oslo un
Mo i Ranā.

Budžets 36 milj. Ls
(52 miljoni eiro).

400 darbinieki.

Neprasiet ko viņi
[ierēdņi] var dot
jums, bet ko jūs
varat dot viņiem!

Nacionālie dārgumi
visiem!

Budžets 18 milj. Ls (26
miljoni eiro) gadā

237 bibliotekārie darbinieki
(kopā 330)

Institucionālā un nacionālā sadarbība

Dānija	Norvēģija	Somija
<ul style="list-style-type: none"> •NB nepilda Dānijas bibliotēku sistēmas centra funkcijas; •Par kopkataloga DanBib veidošanu un SBA atbild Dānijas Bibliogrāfijas centrs (bezpeļņas organizācija, pakļauta Kultūras ministrijai); arī par bibliotek.dk - piekļuvi nac.publikācijām 	<ul style="list-style-type: none"> •NB pievienota KM arhīvu, bibliotēku un muzeju pārvalde; •Kopkatalogs un datu veidošana publiskajām b-kām – ārpus NB (Bibliotēku dienests) ; BIBSYS = katalogs ~ 110 akadēmisko bibliotēku dati, pārsvarā iespiestajiem resursiem. 	<ul style="list-style-type: none"> •NDB Finna (paredzēta visām Somijas atmiņas institūcijām); •FinELib - nacionālā elektroniskā bibliotēka (licencētais saturs); •Doria –platformu pētījumu datu saglabāšanai (Dspace)

Valsts līmeņa sadarbība Somijā

- Portāls Finna (paredzēts visām Somijas atmiņas institūcijām)
 - publiskā saskarne (NB); ilgtermiņa saglabāšanas sistēma (arhīvs),
 - kopīgs metadatu repositārijs un ontoloģiju (kontrolēto vārdnīcu) serviss (NB),
 - kopīgs standartu portfelis.
- FinELib - nacionālā elektroniskā bibliotēka (licencētais saturs, b-kas maksā par e-licencēm).
- Doria –platformu pētījumu datu saglabāšanai (Dspace).
- Sadarbība bibliotēku sistēmu jomā (**Voyager, Aleph, Axiell, Millenium**); **KK ir Aleph.**
- **Zinātnisko bibliotēku statistika, dažādas aptaujas.**

Digitalizācija

Dānija	Norvēģija	Somija
<ul style="list-style-type: none"> •NB – 100% digitālu darbības modeli; •Atbalsta masu digitalizāciju – ProQuest sedz 85% izmaksu. •TV un radio arhīva digitalizācija (70% ir digitalizēts) •Nacionālās sadarbības digitalizācijas jomā plāns?? •Digitāli dzimušo resursu vākšana: e-grāmatas, e-periodika; notis; privātie arhīvi, fotogrāfijas ,piem., (http://www.kb.dk/danmarksetfralufte/) 	<p>“Digitalizācijas fabrika”!</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Digitalizācijas centrs Mikkelis; •NDB FINNA

Digitalizācija Norvēģijā

- “Digitalizācijas fabrika” – apjomi petabaitos
- Fokuss uz Bookshelf.no risinājumu, kas sniegs piekļuvi visām Norvēģijā publicētajām grāmatām no 1649. līdz 2000. gadam, tai skaitā 250 000 ar autortiesībām aizsargātiem darbiem Norvēģijas robežās.
<http://www.bokhylla.no/>
- Laikrakstu un TV un radio programmu digitalizācija tiek finansēta uz pusēm ar izdevējiem un nacionālo raidsabiedrību

Vidū – ieeja klints krātuvē

leeja klints krātuvē. Tajā dabīgi visu gadu ir apmēram +8 grādi, jāregulē tikai mitrums, kas tiek darīts, pilnībā apmainot gaisu reizi stundā.

Līderu programma Norvēģijā

- Izvērtē, kādus līderus vajag.
- Līderiem savā atbildības jomā ir pilna atbildība par:
 - budžetu,
 - personālu
 - un rezultātiem.
- Līderu audits – vērtē darbinieku apmierinātību (aptaujas).

Lietotāju informācijpratības apmācība

Helsinku universitāte

- **Ievadstudijas** (Orientācijas kursi) - iepazīšanās ar bibliotēku, tajā pieejamajiem informācijas resursiem, datorprasmju pamati, informācijas meklēšana un atlasīšana, plagiātisms;
- **Bakalaura līmeņa studijas** – attiecīgās nozares galvenie informācijas avoti, atlasītās informācijas analītiskums un noderīgums bakalaura darba izstrādē, bibliogrāfiskā apraksta veidošana un korektas citēšanas pamati;
- **Maģistra līmeņa un doktora līmeņa studijās**– padziļināts attiecīgās nozares informācijas avotu apskats, kā arī atkārtoti tiek piedāvāts atsvaidzināt zināšanas un prasmes efektīva informācijas meklēšanas procesa norisei.

Bibliotēka – kultūras centrs: Dānija

- *Kultūras nodaļa (35 darbinieki) - aizpilda bibliotēku kā telpu; (“knowledge is pleasure”)*
- *kultūras pērļu sadaļa*
(www.kulturperler.kb.dk);
- *Fotogrāfiju izstāde un Retumu ekspozīcija*

Kultūras pērļu sadaļa

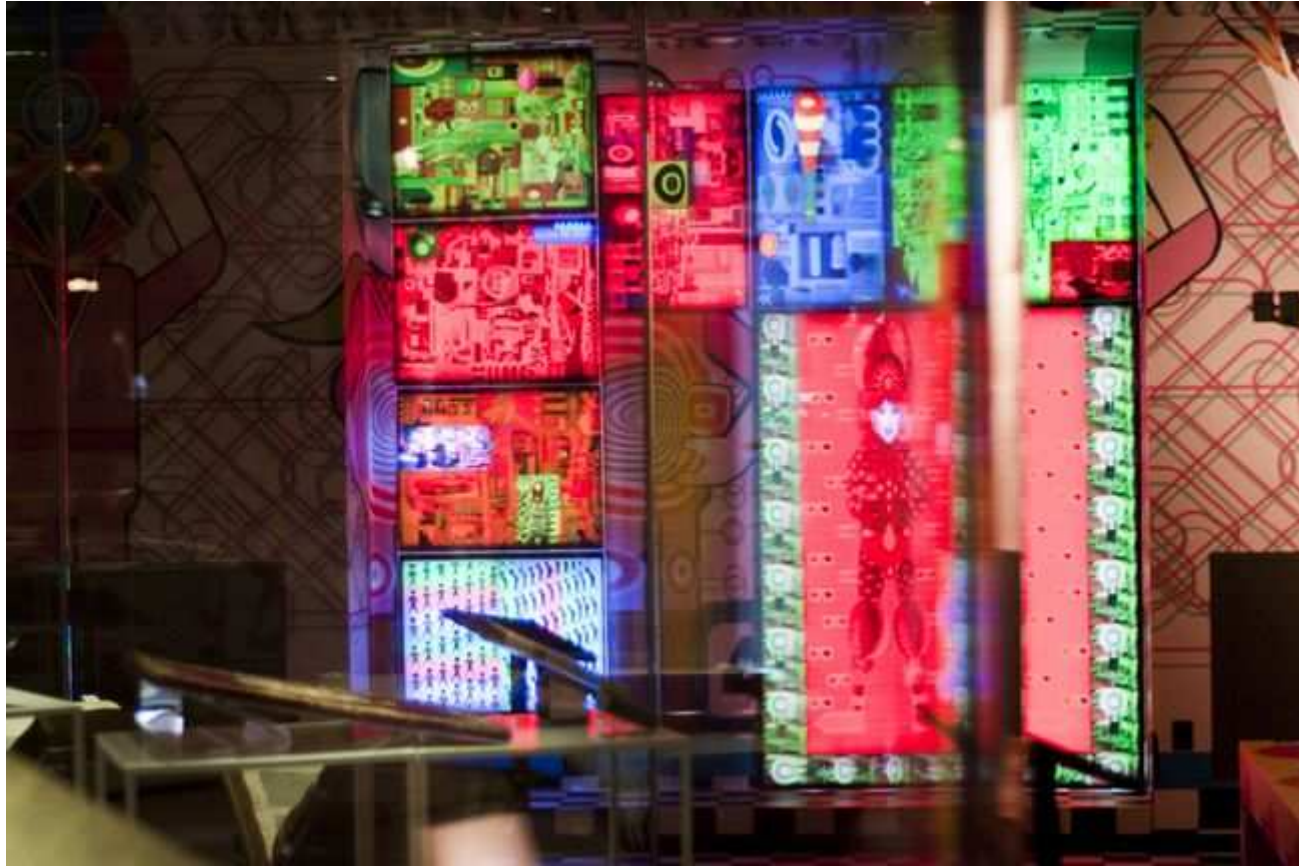

Kultur Perler
DEN DIGITALISEREDE KULTURARV

“Spēcīga apziņas paplašināšana, ka arī tā var!” I.Egle

Arī tā ir biobliotēka

Vienmēr centrā grāmatas

Stenersena mūsdienu mākslas muzeja ekspozīcija par grāmatu. I. Egle

Secinājumi:

Dānija	Norvēģija	Somija
<ul style="list-style-type: none"> • Uzsvars likts uz nacionālo bibliotēku kā kultūras centru ar sazarotu programmu dažādai auditorijai, bet ar mērķtiecīgu darbību, cenšoties iekarot studentus kā galveno mērķauditoriju. • Ambiciozie plāni par tikai digitāla satura piedāvāšanu lasītājiem lielā mērā saistīti ar ārpakalpojumu (sadarbība ar ProQuest) 	<ul style="list-style-type: none"> • Interesantu bibliotēkas vadības modeli ar uzsvaru uz līderību • Digitalizācijas „fabrika”, kas darbojas bibliotēkas ietvaros 	<ul style="list-style-type: none"> • Izteikta valsts līmeņa politika, stratēģija, infrastruktūras veidošana visu atmiņas institūciju sadarbībai ar skaidri iezīmētiem uzdevumiem un lomu nacionālajai bibliotēkai un citām iesaistītajām institūcijām.

Neviena bibliotēka šodien nevar būt izcila visās jomās, tas var notikt tikai vienā vai dažās.

Ivan Boserup, Dānija

Paldies par uzmanību!